

סקירה כללית

מעוברת (עם בן פקועה) שחוטה טמאה כראשון לטומאה
מחלקת האם העובר ראשון לטומאה כאמה או שני לטומאה – האם כישות אחת עם גוף אמה או כגוף נפרד.

מקרה

בהמה שחוטה – שיש בבטנה בן 9 חודשים (בן פקועה) – ונטמאה האמא כראשון לטומאה

שאלה

מה דרגת הטומאה לולד: ראשון או שני

מחלקת - נימוקים

ר"ל	ר"י	
ראשון	שני	הדין - מחלקת
נחשב ישות אחת עם אמה בדומה לאגוז המתקשקש בקליפה (הקליפה שומרת לפרי)	הרי ישות נפרדת מאמה	טעם
	תנן לעיל שבשר העובר המחובר לאבר שיצא הרי הוא מגע נבילה (לפי ר"מ) - איך הוכשר לקבל טומאה? הלא ע"י הכשרת אמו ע"י דמה - ז"א שהכשרת אמו משפיע גם עליו כי הוא ישות אחת עם אמו!	קושיא על ר"י
	לא – הוכשר ע"י שחיטת האם המועילה ישירות לו – לפי ר"ש הסובר ששחיטה מכשירה	תירוץ
למה בן פקועה שיצא צריך הכשר ("עבר בנהר הוכשר הלך לבית הקברות נטמא" ¹) הלא הוכשר ע"י:		קושיא על ר"ל
- דם שחיטת אמו (הרי הוא ישות אחת¹ עם אמו) - לפי ר"ש ע"י שחיטת אמו		
- מדובר בשחיטה יבישה (גם אמו לא הוכשרה) - לא כשחיטת ר"ש		תירוץ

הערות שוליים

¹ זה כשיטת ריה"ג שבן פקועה מקבל טומאה למרות שחי (כי נחשב כאילו שחוט)

- בדומה לכך ב"ש סוברים שדגים חיים שניצודו מקבלים טומאה – כיון שאין צריכים שחיטה

(ב"ה סוברים משמתו ור"ע סובר משעה שאין יכולי לחיות)

סקירה כללית

פירוט למטה

רקע

כנ"ל ר"ע סובר שדגים מקבלים משעה שאין יכולים לחיות

מקרה

דג חי שיש לו סימני טריפה

שאלה

האם מקבל טומאה – למרות שחי – לפי ר"ע הנ"ל

צדדים

- למ"ד (בהמה/עוף) טריפה **חיה**:
 - הרי חיה
 - אולי רק בהמה/עוף טריפה חיה כי "נפיש חיותייה" – אבל דג טריף אינו חי
- למ"ד (בהמה/עוף) טריפה **אינה** חיה:
 - הרי אינה חיה
 - רק בהמה/עוף "דיש במינה טריפה"

תשובה

תיקו

סקירה כללית

מה הקריטריון לוולד להיות נחשב "בהמה" ולכן חלבו אסור?

3 קריטריונים אפשריים:

1. "אורא" (יציאה לעולם מרחם אמו)
2. "חודשים" (בן 9 חודשים/בר קיימא)
3. אורא + חודשים

יש 2 לשונות באיזה מקרה (מתוך 2 מקרים שיוצגו) חולקים ר"ל ור"י (ובמקרה השני מסכימים)

לפי הלישנא בתרא יש קושיא או על ר"ל או על ר"י ותירוצים <<לא נכנס לפרטים>>

רקע

חלב **בהמה** (ולא חיה) אסור.

מקרה – 1

נפל (פחות מ9 חודשים) - שיצא לאויר העולם ("הטילה נפל")

- יש לו קריטריון #1

ר"ל	ר"י	
מותר (אינה "בהמה")	אסור ("בהמה")	דין מחלקת
#2 (ואיננו)	#1 (וישנו)	טעם - איזה קריטריון מצריך

לכו"ע לא צריכים #3

מקרה – 2

בן 9 – שלא יצא לאויר העולם (הכניס ידו לבטן האם וחתך חלב מהעובר)

- יש לו קריטריון #2

ר"ל	ר"י	
מותר (אינה "בהמה")	אסור ("בהמה")	דין מחלקת
#3 (ואיננו)	#2 (וישנו)	טעם - איזה קריטריון מצריך

לכו"ע #1 אינו מועיל

סקירה כללית

מחלקת לפי ר"י (הסובר שבן פקועה נותר בשחיטת אמו) האם באמו טריפה אין פתרון לשחיטת הוולד - או שיועיל לשחוט את הולד עצמו (ששחיטת אמו בשבילו אינה הכרחית אלא אופציה נוספת לשחיטת עצמו)

רקע

כנ"ל במשנתנו וכשהובהר בסוגיא בדף עד: :

מקרה

השוחט מעוברת (לא טריפה) ומצא בה בן 9 חי ("בן פקועה")

דין - מחלקת

- ר"מ: טעון שחיטת עצמו
- ר"י: נותר בשחיטת אמו

מקרה

השוחט מעוברת טריפה ומצא בה בן 9 חי

דין - מחלקת

לפי ר"י		לפי ר"מ	שיטות:
הסובר שניתר ע"י שחיטת אמו		הסובר שטעון שחיטת עצמו	
רבי אמי	רבא ¹		
אסור	מותר	מותר	דין: האם נותר ע"י שחיטת עצמו
כיון שניתר ע"י שחיטת אמו - והרי זו שחיטה פסולה כיון שהיא טריפה	סובר ששחיטת עצמו אכן שייך - שחיטת אמו היא רק אופציה ("4 סימנים אכשר ביה רחמנא")	כיון שסובר (בכל מקרה) שטעון שחיטת עצמו - אינו נשפע משחיטת אמו הטריפה	טעם

¹ גם רב חסדא, גורבי יוחנן, וספר האם ר"ל מסכים או חולק

סוגיא - דף עה: - נושא: בן פקועה הבא על בהמה רגילה - מה דין הולד

סקירה כללית

לפי השיטה שחוששים לזרע האב הולד אין לו תקנה (ראה רש"י ותוספות להסברים)

סקירה כללית

ר"י אוסר מדרבנן בן פקועה שהפריס ע"ג הקרקע
אך אינו גוזר כשיש תמיהה שיזכרו אותו ואגב זה יזכרו גם שהיה מקרה מיוחד של בן פקועה

רקע

כנ"ל במשנתנו וכשהובהר בסוגיא בדף עד: :

בן פקועה שנשחטה אמו, ונולד, והפריס ע"ג הקרקע:

- **ר"ש שזורי:** מותר
- **ר"י:** אסור מדרבנן – מחשש שלא ידע שהוא בן פקועה ויבא לאכול בהמה רגילה ללא שחיטה

פירוט

יש מקרה שגם לפי ר"י מותר – כי יזכרו שזה היה מקרה מיוחד של בן פקועה כיון שיש משהו תמוה:

יש שני לשונות מהי המקרה התמיהה:

- בן פקועה שהוא קלוט
- בן פקועה שהוא קלוט בן קלוטה – שיש בזה תמיהה כפולה

סוגיא - דף עה: - נושא: ① האם ההלכה כר"ש שזורי ② האם מתיר ר"ש שזורי גם צאצאים של בן פקועה

סקירה כללית

① מחלקת האם ההלכה כר"ש שזורי

② מחלקת האם ר"ש שזורי מתיר גם צאצאיו של בן פקועה